

Щурікова А.П., здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лихова С. Я., д.ю.н., професор

ПРОБЛЕМАТИКА ВСТАНОВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СФЕРІ ТЕРОРИЗМУ

Сьогодні тема тероризму є значною, особливо, після повномасштабного вторгнення російської федерації на територію нашої суверенної держави України.

Слід розпочати з визначення. У Законі України «Про боротьбу з тероризмом» закріплено, що «Тероризм – це суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей» [1].

У диспозиції ч. 1 ст. 258 КК України передбачений формальний склад кримінального правопорушення, тобто таке, яке, вважається закінченим з моменту вчинення дій, а саме, як вказує А.В. Форс «такі, які створюють небезпеку для життя чи здоров'я людини, майна чи призводять до інших тяжких наслідків, належать використання газів, отрут, затоплення, обвали, руйнування будівель, будинків, споруд, шляхів і засобів сполучення, пошкодження об'єктів довкілля та інші» [3, с. 121]. Щодо ч.2, то залежно від кваліфікуючої ознаки кримінального правопорушення бути як з формальним, так і з матеріальним складом. В ч.3 цієї ж статті склад кримінального правопорушення є чітко матеріальним, тобто кримінального правопорушення вважається закінченим з моменту настання наслідків. Виходячи з положень даної норми, її проблематикою є те, що за такої

конструкції складу терористичного акту, його важко відмежувати від інших насильницькі злочини.

Також однією з проблем щодо відповідальності за терористичний акт є формулювання положень статей 258-1 та 258-4 КК України [2], а саме обидві статті фактично передбачають однакові дії й дублюють однакові положення. Адже ст.258-1 передбачає відповідальність за втягнення особи у вчинення терористичного акту, а у ст. 258-4 КК України встановлюється відповідальність за вербування особи з метою вчинення терористичного акту, а так само використання особи з цією метою.

Стосовно статей 258-3 та 258-5 КК України, то вдосконалення ознак складу кримінального правопорушення було б доречне, тому, що у диспозиції статті 258-3 не передбачені такі діяння, як створення терористичної групи чи терористичної організації, тобто будь-яке об'єднання групи осіб підпадає під ознаки даного складу кримінального правопорушення. На думку науковців, вказане породжує суперечність у кримінальному законодавстві. Міжнародна спільнота вимагає окремої криміналізації організованої терористичної діяльності [3]. У 258-5 КК України немає чітко зазначеного визначення «фінансування тероризму».

Суміжним складом злочину є диверсія (ст.113 КК України), але ці склади розмежовуються основними безпосередніми об'єктами. Як зазначає А.С. Климосюк, диверсія відрізняється від терористичного акту наявністю конкретного предмета злочину (об'єкти, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, територія, об'єкти тваринного або рослинного світу) [4].

Отже, підводячи підсумок, слід вказати, що вдосконалення даних кримінально-правових норм дозволять надати більш чіткі формулювання тероризму та можливість відмежування його від суміжних складів кримінального правопорушення, а саме, від інших насильницьких складів кримінального правопорушення. Саме це призведе до ефективнішої відповідальності за злочини в сфері тероризму.

Література

1. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 № 638-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-03. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Форос А.В. Кримінально-правові ознаки терористичного акту. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». 2014. № 12. Т. 2. С. 120-122.
4. Климосюк А.С. Співвідношення Диверсії (Ст. 113 КК України) і терористичного акту (Ст. 258 КК України). Кримінальне право та кримінологія. Проблеми законності. 2018. Вип. 140. С. 15 URL: <http://oaji.net/articles/2017/3229-1521557890.pdf>